

05-4506832

pustaka.upsi.edu.my

Perpustakaan Tuanku Bainun
Kampus Sultan Abdul Jalil Shah

PustakaTBainun

ptbupsi

PENGLIBATAN PELAJAR DALAM AKTIVITI KEUSAHAWANAN DI KOPERASI SEKOLAH

05-4506832

pustaka.upsi.edu.my

Perpustakaan Tuanku Bainun
Kampus Sultan Abdul Jalil Shah

PustakaTBainun

ptbupsi

NOR ASIKIN BINTI ABDULLAH

UNIVERSITI PENDIDIKAN SUTAN IDRIS

2012

05-4506832

pustaka.upsi.edu.my

Perpustakaan Tuanku Bainun
Kampus Sultan Abdul Jalil Shah

PustakaTBainun

ptbupsi

PENGLIBATAN PELAJAR DALAM AKTIVITI KEUSAHAWANAN
DI KOPERASI SEKOLAH

NOR ASIKIN BINTI ABDULLAH

DISERTASI DIKEMUKAKAN BAGI MEMENUHI SYARAT UNTUK
MEMPEROLEHI IJAZAH SARJANA PENDIDIKAN
PENGURUSAN PERNIAGAAN

FAKULTI PENGURUSAN DAN EKONOMI
UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS
2012

PENGAKUAN

Saya mengaku disertasi ini adalah hasil kerja saya sendiri kecuali nukilan dan ringkasan yang setiap satunya saya jelaskan sumbernya.

01.03.2012

NOR ASIKIN BINTI ABDULLAH
M20091000773

PENGHARGAAN

Alhamdulillah, syukur ke Hadrat Allah S.W.T kerana dengan limpah rahmat dan kurnia-Nya yang telah memberikan kesihatan, keyakinan dan kekuatan kepada saya dalam menyiapkan disertasi ini mengikut tempoh yang telah ditetapkan. Buat suami yang tersayang Ramlan bin Pardi, terima kasih kerana memberi keizinan dan menyokong saya dalam apa jua yang saya lakukan. Tak lupa juga buat ibu bapa yang tercinta Zawiah binti Mat Daud dan Abdullah bin Ismail serta semua ahli keluarga di atas iringan doa dan sokongan kalian semua kepada saya.

Di kesempatan ini, saya ingin merakamkan ucapan penghargaan dan terima kasih yang tidak terhingga kepada penyelia saya iaitu Prof. Dr. Abdul Jumaat bin Mahajar kerana telah banyak memberi bimbingan dan tujuk ajar kepada saya sehingga terhasilnya penulisan kajian ini. Ucapan terima kasih juga ditujukan kepada pensyarah-pensyarah Universiti Pendidikan Sultan Idris, kakitangan Fakulti Pengurusan dan Ekonomi serta Institut Pengajian Siswazah yang banyak memberi kerjasama dan bantuan kepada saya.

Ribuan terima kasih diucapkan kepada Kementerian Pelajaran Malaysia terutamanya Bahagian Biasiswa dan Bahagian Perancangan dan Penyelidikan Dasar Pendidikan (EPRD), Jabatan Pendidikan Negeri Kelantan, Suruhanjaya Koperasi Malaysia, Maktab Kerjasama Malaysia, Angkatan Koperasi Kebangsaan Malaysia Berhad, Pengetua-pengetua sekolah MRSM Pengkalan Chepa, SMK Kota, SMK Sultan Ibrahim (1), SMK Dato' Mahmud Paduka Raja (1), SMK Wakaf Bharu, SM Sultan Yahya Petra, SM Dato' Ahmad Maher, SM Teknik Bachok, SMK Berangan dan SMK Hamzah serta semua pihak yang terlibat sama ada secara langsung atau tidak langsung. Segala bantuan dan kerjasama yang telah diberikan diharapkan mendapat ganjaran dari Allah S.W.T.

ABSTRAK

Kajian ini bertujuan untuk mengenal pasti tahap penglibatan pelajar dalam aktiviti keusahawanan di koperasi sekolah. Objektif kajian ini ialah untuk mengenal pasti sama ada terdapat hubungan di antara pemupukan ciri-ciri keusahawanan, pengetahuan pelajar, kemahiran pelajar dan sikap pelajar dalam bidang keusahawanan dengan penglibatan pelajar dalam aktiviti keusahawanan di koperasi sekolah. Kajian ini dijalankan ke atas 150 orang pelajar yang menjadi Ahli Lembaga Koperasi di sepuluh buah sekolah menengah yang terpilih di negeri Kelantan. Satu set soal selidik digunakan sebagai instrumen kajian dan penganalisan data dilaksanakan dengan menggunakan perisian *Statistic Package for the Social Science* (SPSS) versi 16.0. Statistik deskriptif yang digunakan ialah peratusan, kekerapan, min dan sisihan piawai. Sementara statistik inferensi pula ialah ujian-t, ANOVA satu hala, ujian korelasi dan regresi. Berdasarkan dapatan yang diperolehi menerusi analisis deskriptif dan inferensi telah mendapati bahawa tahap ciri-ciri keusahawanan dan penglibatan pelajar dalam aktiviti keusahawanan adalah berada pada tahap tinggi manakala pengetahuan, kemahiran dan sikap pelajar dalam bidang keusahawanan berada pada tahap sederhana tinggi. Terdapat hubungan yang signifikan di antara pemupukan ciri-ciri keusahawanan, kemahiran pelajar mengenai keusahawanan dan sikap pelajar dalam bidang keusahawanan dengan penglibatan pelajar dalam aktiviti di koperasi sekolah. Namun dapatan kajian juga mendapati tidak terdapat hubungan yang signifikan antara pengetahuan pelajar terhadap bidang keusahawanan dengan penglibatan pelajar dalam aktiviti di koperasi sekolah. Dapatan kajian juga menunjukkan ciri-ciri keusahawanan di kalangan pelajar memberi sumbangan sebanyak 24.2% kepada penglibatan pelajar dalam aktiviti keusahawanan di koperasi sekolah dan diikuti oleh kemahiran pelajar dalam bidang keusahawanan 12.4%. Pengetahuan pelajar dalam bidang keusahawanan menyumbang 11.4% manakala sikap pelajar dalam bidang keusahawanan tidak menyumbang langsung kepada penglibatan pelajar dalam aktiviti keusahawanan di koperasi sekolah. Sehubungan dengan itu, beberapa cadangan kepada pihak yang terlibat dikemukakan oleh pengkaji bagi meningkatkan lagi penglibatan pelajar dalam aktiviti keusahawanan di koperasi sekolah.

ABSTRACT

The aim of this study is to identify the level of involvement among students in entrepreneurial activity at the school cooperatives. Moreover, the objective of the study is to discover whether the relationship of entrepreneurship features is being cultivated which include students' knowledge, skills and attitude in entrepreneurial field through their involvement in entrepreneurial activities at the school cooperatives. A research was being done to 150 students who are also the Board Members of the Cooperative School in about ten secondary schools selected in Kelantan. A set of questionnaires is used as a study instrument and the data analysis is done by using Statistic Package for the Social Science (SPSS) version 16.0. The descriptive statistics used are percentage, frequency, mean and standard deviation whereas for the inferential statistics, they used t-test, one-way ANOVA, correlation and regression tests. Based on the outcomes obtained from the descriptive and inferential analysis, it is found that the entrepreneurship features among the students and their involvement are at high level while their knowledge, skills and attitude are at high moderate level. There is a significant connection between cultivating entrepreneurship features, skills and attitude in entrepreneurship in students' involvement in school cooperatives. Nevertheless, from the findings, it is found that there is no significant correlation between students knowledge in entrepreneurship and their involvement in the school cooperatives activities. Based from the findings, it is also discovered that entrepreneurship features among the students contribute about 24.2% to their involvement in the entrepreneurial activities and this is followed by their skills in entrepreneurial field. Apart from that, 11.4% are from their knowledge on entrepreneurial field whereas students' attitude in entrepreneurial does not contribute to the activities at all. Therefore, a few suggestions are made by the researcher to those involved to increase students involvement in entrepreneurial activities in school cooperatives.

KANDUNGAN

Muka Surat

PENGAKUAN	ii
PENGHARGAAN	iii
ABSTRAK	iv
ABSTRACT	v
KANDUNGAN	vi
SENARAI JADUAL	xi
SENARAI RAJAH	xiv
SENARAI SINGKATAN	xv

BAB I PENDAHULUAN

1.1	Pengenalan	1
1.2	Latar belakang kajian	8
1.3	Pernyataan masalah	26
1.4	Kerangka teori	29
1.4.1	Teori Tindakan Bertujuan	29
1.4.2	Teori Tingkah Laku Terancang	30
1.5	Kerangka konseptual kajian	31
1.6	Objektif kajian	34
1.7	Soalan kajian	36
1.8	Hipotesis	37
1.9	Kepentingan kajian	38
1.9.1	Kepentingan kepada pelajar	38
1.9.2	Kepentingan kepada sekolah	38
1.9.3	Kepentingan kepada Kementerian Pelajaran Malaysia	39
1.9.4	Kepentingan kepada pihak ANGKASA, MKM dan SKM	39
1.10	Definisi istilah	40
1.10.1	Penglibatan	40
1.10.2	Pelajar	40
1.10.3	Aktiviti	40
1.10.4	Keusahawanan	41
1.10.5	Koperasi	42

	1.10.6 Koperasi sekolah	43
1.11	Batasan kajian	44
1.12	Rumusan	44

BAB II TINJAUAN LITERATUR

2.1	Pengenalan	45
2.2	Kepentingan pendidikan keusahawanan	46
2.3	Kajian-kajian yang lepas	49
	2.3.1 Ciri-ciri keusahawanan	49
	2.3.2 Pengetahuan pelajar dalam bidang keusahawanan	57
	2.3.3 Kemahiran pelajar dalam bidang keusahawanan	62
	2.3.4 Sikap pelajar dalam bidang keusahawanan	65
	2.3.5 Penglibatan pelajar dalam aktiviti keusahawanan	72
2.4	Rumusan	75

BAB III METODOLOGI

3.1	Pengenalan	77
3.2	Reka bentuk kajian	78
3.3	Instrumen kajian	79
3.4	Populasi dan sampel kajian	86
3.5	Kajian rintis	87
3.6	Prosedur pengumpulan data	89
3.7	Prosedur analisis data	90
3.8	Rumusan	92

BAB IV DAPATAN KAJIAN

4.1	Pengenalan	93
4.2	Analisis latar belakang responden	94
	4.2.1 Jantina responden	95
	4.2.2 Bangsa responden	96
	4.2.3 Aliran pengajian responden	96
	4.2.4 Umur	97
	4.2.5 Pekerjaan bapa atau penjaga	98

	4.2.6	Pekerjaan ibu atau penjaga	98
	4.2.7	Cita-cita responden	99
	4.2.8	Pengalaman berniaga	100
	4.2.9	Pengalaman menjadi Ahli Lembaga Koperasi	100
	4.2.10	Anugerah koperasi cemerlang	101
4.3		Analisis aktiviti koperasi sekolah	102
	4.3.1	Tahun penubuhan koperasi sekolah	102
	4.3.2	Bilangan Ahli Lembaga Koperasi guru dan pelajar	103
	4.3.3	Aktiviti yang dijalankan di koperasi sekolah	104
4.4		Analisis deskriptif	105
	4.4.1	Analisis min, sisihan piawai dan peratusan ciri-ciri keusahawanan di kalangan pelajar	108
	4.4.2	Analisis min, sisihan piawai dan peratusan pengetahuan pelajar dalam bidang keusahawanan	110
	4.4.3	Analisis min, sisihan piawai dan peratusan kemahiran pelajar dalam bidang keusahawanan	112
	4.4.4	Analisis min, sisihan piawai dan peratusan sikap pelajar dalam bidang keusahawanan	114
	4.4.5	Analisis min, sisihan piawai dan peratusan penglibatan pelajar dalam aktiviti keusahawanan	116
4.5		Analisis inferensi	118
	4.5.1	Ujian-t	118
	4.5.1.1	Analisis ujian-t perbezaan ciri-ciri keusahawanan berdasarkan faktor jantina	118
	4.5.1.2	Analisis ujian-t perbezaan pengetahuan keusahawanan berdasarkan faktor jantina	119
	4.5.1.3	Analisis ujian-t perbezaan kemahiran kemahiran berdasarkan faktor jantina	120
	4.5.1.4	Analisis ujian-t perbezaan sikap keusahawanan berdasarkan faktor jantina	121
	4.5.1.5	Analisis ujian-t perbezaan ciri-ciri keusahawanan berdasarkan faktor bangsa	122

4.5.1.6	Analisis ujian-t perbezaan pengetahuan keusahawanan berdasarkan faktor bangsa	122
4.5.1.7	Analisis ujian-t perbezaan kemahiran keusahawanan berdasarkan faktor bangsa	123
4.5.1.8	Analisis ujian-t perbezaan sikap keusahawanan berdasarkan faktor bangsa	124
4.5.2	Analisis varians ANOVA satu hala	124
4.5.2.1	Analisis ANOVA satu hala ciri-ciri keusahawanan berdasarkan aliran pengajian	125
4.5.2.2	Analisis ANOVA satu hala pengetahuan keusahawanan berdasarkan aliran pengajian	126
4.5.2.3	Analisis ANOVA satu hala kemahiran keusahawanan berdasarkan aliran pengajian	128
4.5.2.4	Analisis ANOVA satu hala sikap keusahawanan berdasarkan aliran pengajian	129
4.5.2.5	Analisis ANOVA satu hala penglibatan pelajar berdasarkan aliran pengajian	131
4.5.3	Keputusan analisis ujian korelasi terhadap hipotesis nul kajian	132
4.5.3.1	Ringkasan keputusan analisis ujian korelasi terhadap hipotesis nul kajian	137
4.6	Keputusan analisis ujian regresi	138
4.7	Rumusan	139

BAB V PERBINCANGAN DAN KESIMPULAN

5.1	Pengenalan	141
5.2	Perbincangan dapatan kajian	142
5.2.1	Latar belakang responden	142
5.2.2	Latar belakang koperasi sekolah	144
5.2.3	Ciri-ciri keusahawanan pelajar	146
5.2.4	Pengetahuan keusahawanan pelajar	148
5.2.5	Kemahiran keusahawanan pelajar	150
5.2.6	Sikap keusahawanan pelajar	152

	5.2.7 Penglibatan pelajar dalam aktiviti keusahawanan	153
5.3	Kesimpulan dapatan kajian	154
5.4	Cadangan kajian	158
5.5	Rumusan	160
RUJUKAN		161
LAMPIRAN		
A	Borang soal selidik	177
B	Keputusan ujian analisis deskriptif dan inferensi	185
C	Surat kebenaran menjalankan penyelidikan oleh Kementerian Pelajaran Malaysia	215
D	Surat kebenaran menjalankan penyelidikan oleh Jabatan Pendidikan Negeri Kelantan	217
E	Penentuan saiz sampel berdasarkan jumlah populasi	218

SENARAI JADUAL

Jadual	Muka Surat
1.1 Surat pekeliling ikhtisas Kementerian Pelajaran Malaysia	2
1.2 Koperasi sekolah perintis di Malaysia	4
1.3 Tarikh-tarikh penting peristiwa gerakan koperasi di Malaysia	9
1.4 Perangkaan am koperasi sekolah mengikut negeri pada 31 Disember 2010	15
1.5 Peranan yang boleh dimainkan oleh koperasi sekolah	17
3.1 Ciri-ciri keusahawanan mengikut spesifikasi item	82
3.2 Pengetahuan keusahawanan mengikut spesifikasi item	82
3.3 Kemahiran keusahawanan mengikut spesifikasi item	83
3.4 Sikap keusahawanan mengikut spesifikasi item	84
3.5 Pembahagian item mengikut objektif kajian	85
3.6 Skala Likert	85
3.7 Jumlah persampelan mengikut sekolah	87
3.8 Nilai pekali kebolehppercayaan <i>alpha cronbach</i> bagi setiap item	89
3.9 Pengkelasan tafsiran pekali korelasi	91
4.1 Taburan kekerapan dan peratusan responden mengikut jantina	95
4.2 Taburan kekerapan dan peratusan responden mengikut bangsa	96
4.3 Taburan kekerapan dan peratusan responden mengikut aliran pengajian	96
4.4 Taburan kekerapan dan peratusan responden mengikut umur	97
4.5 Taburan kekerapan dan peratusan responden mengikut pekerjaan bapa atau penjaga	98
4.6 Taburan kekerapan dan peratusan responden mengikut pekerjaan ibu atau penjaga	98
4.7 Taburan kekerapan dan peratusan responden mengikut cita-cita	99
4.8 Taburan kekerapan dan peratusan responden mengikut pengalaman berniaga	100
4.9 Pengalaman menjadi Ahli Lembaga Koperasi	100
4.10 Anugerah Koperasi Cemerlang	101
4.11 Tahun penubuhan koperasi sekolah	102

4.12	Bilangan Ahli Lembaga Koperasi guru dan pelajar	103
4.13	Aktiviti koperasi sekolah	104
4.14	Intepretasi julat skor min tahap ciri-ciri, pengetahuan, kemahiran, sikap dan penglibatan pelajar dalam bidang keusahawanan	106
4.15	Interpretasi penilaian responden berdasarkan peratusan	107
4.16	Min tahap ciri-ciri keusahawanan	108
4.17	Keputusan analisis peratusan ciri-ciri keusahawanan	109
4.18	Min tahap pengetahuan dalam bidang keusahawanan	110
4.19	Keputusan analisis peratusan pengetahuan keusahawanan	111
4.20	Min tahap kemahiran dalam bidang keusahawanan	112
4.21	Keputusan analisis peratusan kemahiran keusahawanan	113
4.22	Min tahap sikap dalam bidang keusahawanan	114
4.23	Keputusan analisis peratusan sikap keusahawanan	115
4.24	Min tahap penglibatan pelajar dalam bidang keusahawanan	116
4.25	Keputusan analisis peratusan penglibatan pelajar dalam bidang keusahawanan	117
4.26	Ujian-t ciri-ciri keusahawanan berdasarkan faktor jantina	118
4.27	Ujian-t pengetahuan keusahawanan berdasarkan faktor jantina	119
4.28	Ujian-t kemahiran keusahawanan berdasarkan faktor jantina	120
4.29	Ujian-t sikap keusahawanan berdasarkan faktor jantina	121
4.30	Ujian-t ciri-ciri keusahawanan berdasarkan faktor bangsa	122
4.31	Ujian-t pengetahuan keusahawanan berdasarkan faktor bangsa	122
4.32	Ujian-t kemahiran keusahawanan berdasarkan faktor bangsa	123
4.33	Ujian-t sikap keusahawanan berdasarkan faktor bangsa	124
4.34	Keputusan ujian ANOVA ciri-ciri keusahawanan berdasarkan aliran pengajian	125
4.35	Keputusan ujian Post Hoc ciri-ciri keusahawanan berdasarkan aliran pengajian	125
4.36	Keputusan ujian ANOVA pengetahuan keusahawanan berdasarkan aliran pengajian	126
4.37	Keputusan ujian Post Hoc pengetahuan keusahawanan berdasarkan aliran pengajian	127

4.38	Keputusan ujian ANOVA kemahiran keusahawanan berdasarkan aliran pengajian	128
4.39	Keputusan ujian Post Hoc kemahiran keusahawanan berdasarkan aliran pengajian	128
4.40	Keputusan ujian ANOVA sikap keusahawanan berdasarkan aliran pengajian	129
4.41	Keputusan ujian Post Hoc sikap keusahawanan berdasarkan aliran pengajian	130
4.42	Keputusan ujian ANOVA penglibatan pelajar dalam bidang keusahawanan berdasarkan aliran pengajian	131
4.43	Keputusan ujian Post Hoc penglibatan pelajar dalam bidang keusahawanan berdasarkan aliran pengajian	131
4.44	Pengelasan tafsiran pekali korelasi	133
4.45	Keputusan ujian korelasi	134
4.46	Ringkasan keputusan analisis ujian korelasi terhadap hipotesis nul kajian	137
4.47	Keputusan analisis ujian regresi	138

SENARAI RAJAH

Rajah

Muka Surat

1.1	Kerangka konseptual kajian	34
-----	----------------------------	----

SENARAI SINGKATAN

DPN	Dasar Pendidikan Negara
FPK	Falsafah Pendidikan Kebangsaan
KPM	Kementerian Pelajaran Malaysia
SKM	Suruhanjaya Koperasi Malaysia
ANGKASA	Angkatan Koperasi Kebangsaan Malaysia Berhad
DKN	Dasar Koperasi Negara
MKM	Maktab Kerjasama Malaysia
KPDNKK	Kementerian Perdagangan Dalam Negeri, Koperasi dan Kepenggunaan
SEKKOP	Sistem Keanggotaan, Perakaunan dan Perniagaan Koperasi Sekolah
ALK	Ahli Lembaga Koperasi
PKS	Pelancongan Koperasi Sekolah
HKS	Hari Koperasi Sekolah
JAD	Jawatankuasa Audit Dalaman
KKB	Kursus Keterampilan Bertutur
MoU	Memorandum of Understanding
MEB	Model Ekonomi Baru
KDNK	Keluaran Dalam Negara Kasar
SPSS	Statistic Package for the Social Science

BAB 1

PENDAHULUAN

1.1 Pengenalan

Sekolah adalah institusi sosial yang penting dalam membentuk sesebuah masyarakat. Melalui pendidikan yang teratur, sistematik dan berterusan, sekolah berupaya membentuk peribadi yang sempurna di kalangan pelajar tanpa mengira jantina, kaum dan agama. Sumbangan pendidikan adalah jelas berasaskan fungsinya sebagai pusat penyampaian ilmu, pembentukan dan pembangunan potensi serta perubahan minda. Perubahan ini akan tercapai melalui gandingan kegiatan kurikulum dan kokurikulum yang mantap dan sistematik.

Seiring dengan penggubalan Dasar Pendidikan Negara (DPN) dan Falsafah Pendidikan Kebangsaan (FPK), Kementerian Pelajaran Malaysia (KPM) menggalakkan penglibatan pelajar dalam kegiatan kokurikulum dalam usaha merealisasikan FPK. KPM juga berusaha menyatupadukan kegiatan kokurikulum dengan kegiatan kurikulum melalui perancangan takwin tahunan yang diedarkan kepada Jabatan Pendidikan Negeri, Jabatan Pendidikan Daerah dan sekolah.

Koperasi sekolah telah diiktiraf sebagai salah satu aktiviti penting kokurikulum sekolah di mana faedah dan kepentingan aktivitinya dapat merealisasikan FPK dan pengetua sekolah menengah diberi galakan oleh KPM untuk menubuhkannya berdasarkan surat Pekeliling Ikhtisas Kementerian Pelajaran Malaysia seperti berikut:-

Jadual 1.1

Surat Pekeliling Ikhtisas Kementerian Pelajaran Malaysia

Bil	No. Rujukan	Tarikh
1.	KP 8591- Jld II (222)	8 Mei 1976
2.	KP(BS)8586/303/(57)	20 April 1989
3.	KP(BS/HEP)8586/014(15)	15 Mei 1999
4.	KP(BS/HEP)8586/013/(91)	8 Ogos 2002
5.	KP(BS/HEP)8586/013/(74)	3 Oktober 2006
6.	KP(BS/HEP)8586/013Jld.6(22)	4 September 2007
7.	KP(BS/HEP)8586/013Jld.6(40)	12 Februari 2008

Sumber : KPM (2010)

Cadangan mengadakan koperasi sekolah bermula pada tahun 1953 melalui satu usul yang diluluskan melalui persidangan kerjasama Malaysia. Kata sepakat telah dicapai antara Kementerian Pelajaran dan Kementerian Pertanian atas dasar penubuhan koperasi sekolah adalah sama dengan koperasi lain. Sebelum Akta Koperasi 1993 digubal kegiatan koperasi sekolah di Semenanjung didaftarkan dibawah Akta Koperasi Bil. 33 tahun 1948, di Sarawak koperasi sekolah didaftarkan di bawah *Cooperative Societies Ordinance Chapter 66 of the Law of Sarawak* manakala di negeri Sabah ia di bawah *Cooperative Societies Ordinance of Sabah No. 3/1958*. Tetapi penubuhan koperasi pada masa itu tidak kesampaian sehinggalah idea penubuhan koperasi sekolah dibangkitkan oleh Profesor Diraja Ungku A. Aziz pada tahun 1968 (Ahmad Marzuki, 2007).

Sehubungan dengan itu pada tahun 1968, sebanyak 9 buah koperasi sekolah telah dijadikan percubaan kepada pergerakan koperasi sekolah di Malaysia. Antara koperasi sekolah tersebut ialah:-

Jadual 1.2

Koperasi Sekolah Perintis di Malaysia

Bil	Koperasi	Tarikh Pendaftaran
1.	Koperasi Sekolah Menengah Dr Burhanuddin, Taiping	4 November 1969
2.	Koperasi Sekolah Menengah Sultan Sulaiman, Kuala Terengganu	24 November 1969
3.	Koperasi Sekolah Menengah Abdul Rahman Talib, Kuantan	24 November 1969
4.	Koperasi Sekolah Menengah Abu Bakar, Kuantan	24 November 1969
5.	Koperasi Sekolah Menengah Tengku Menteri Changkat Jering, Taiping	18 Disember 1969
6.	Koperasi Sekolah Menengah Padang Midin, Kuala Terengganu	20 Disember 1969
7.	Koperasi Sekolah Menengah Zainab, Kota Bharu	20 Disember 1969
8.	Koperasi Jimat Cermat Penuntut-penuntut Sekolah Menengah Iskandar Shah, Jasin Melaka	20 Disember 1969
9.	Syarikat Kerjasama Jimat Cermat Murid-murid Sekolah Dato' Jaafar, Johor Bahru	20 Disember 1969

Sumber : SKM (2010)

Koperasi-koperasi sekolah perintis tersebut mula menjalankan perniagaan kantin sekolah, mengatur perkhidmatan bas sekolah dan sebagainya di samping menyemai dan mendidik semangat kerjasama dan jimat-cermat serta menyimpan di kalangan pelajar. Pada peringkat awal penubuhannya, peranan koperasi sekolah berfungsi sebagai kredit di mana lebih kepada mendidik pelajar mengamalkan jimat cermat, berdikari dan mendedahkan kepada amalan perniagaan. Fungsi ini ada kaitan dengan sosioekonomi pelajar pada ketika itu. Semenjak tahun 1995, perkembangan dan sumbangan koperasi sekolah semakin nyata di mana fungsinya telah berubah daripada kredit kepada perkhidmatan dan pengguna.

Selaras dengan itu Suruhanjaya Koperasi Malaysia (SKM) sentiasa memantau gerakan koperasi sekolah dari semasa ke semasa dan gerakan ini akan terus mantap dengan pemerhatian yang berterusan oleh KPM. Pengiktirafan dan pemantauan koperasi sekolah semakin jelas di mana SKM dan Angkatan Koperasi Kebangsaan Malaysia Berhad (ANGKASA) telah memperkenalkan pelbagai anugerah kualiti koperasi sekolah di peringkat negeri dan kebangsaan setiap tahun.

Pada 14 Januari 1989, Profesor Diraja Ungku A. Aziz dalam perjumpaan Agung Kumpulan Fungsi Pendidikan, ANGKASA mendapati peranan dan sumbangan koperasi sekolah semakin nyata dengan memberikan beberapa saranan bagi mencapai matlamat koperasi sekolah ketika itu. Antaranya ialah:-

- (i) Mengamalkan sikap menabung dan melabur
- (ii) Menghindar daripada sikap meminjam
- (iii) Mampu berusaha sendiri tanpa mengharapkan bantuan orang lain
- (iv) Memupuk sikap para pelajar merancang perbelanjaan mereka

(b) Membantu dalam mewujudkan suasana latihan amali bagi mempraktikkan teknik-teknik pengurusan dan perdagangan

- (i) Koperasi digunakan bagi mengamalkan teori yang dipelajari dari mata pelajaran perdagangan, perakaunan dan keusahawanan di sekolah
- (ii) Memahirkan diri dalam aktiviti yang dijalankan sebelum melangkah keluar dari alam persekolahan

- (iii) Membentuk daya fikir kreatif kepada penuntut untuk mempelbagaikan aktiviti
 - (iv) Menghindari tipu helah perniagaan yang tidak sihat
- (c) Menyemai sifat-sifat serta unsur-unsur demokrasi di kalangan generasi muda
 - (i) Memberi latihan praktikal atas perjalanan dan sistem demokrasi yang tulen
 - (ii) Membentuk sikap tolak ansur di kalangan para pelajar
 - (iii) Membentuk sikap para pelajar dalam interaksi sesama manusia
 - (iv) Memberi penghayatan kepada para pelajar terhadap hak dan tanggungjawab sebagai ahli masyarakat dan rakyat
- (d) Menggalakkan sikap bekerjasama serta saling bantu-membantu antara satu sama lain
 - (i) Menyemai sikap pelajar ke arah bersatu
 - (ii) Saling percaya mempercayai antara kaum
 - (iii) Membentuk sikap murni di kalangan pelajar
 - (iv) Menyemai semangat setiakawan
- (e) Mengasuh bakat kepimpinan di kalangan generasi muda
 - (i) Menyemai semangat bertanggungjawab dalam kumpulannya
 - (ii) Berupaya mempertahankan hak-hak ahlinya
 - (iii) Membentuk para pelajar yang berfikiran rasional
 - (iv) Melatih para pelajar berani menyuarakan pendapat serta pandangan

Manakala pada tahun 1994, KPM telah membuat saranan dalam mencapai matlamat dan objektif pergerakan koperasi sekolah. Dalam kertas kerjanya “Dasar Kementerian Pendidikan Berhubung Dengan Perlaksanaan Koperasi Sekolah”, antara cadangannya ialah:-

- (a) Memajukan kepentingan sosioekonomi ahli-ahli menurut prinsip-prinsip koperasi
- (b) Mengamalkan sikap dan amalan jimat cermat
- (c) Mengamalkan cara hidup bermasyarakat secara demokratik
- (d) Mengamalkan prinsip berdikari
- (e) Memberi pengalaman mentadbir, mengurus, membuat keputusan dan memimpin kepada khususnya pemimpin-pemimpin koperasi di kalangan pelajar
- (f) Menyertai kaedah dan masalah urusan perniagaan
- (g) Memberi sokongan kepada sekolah dalam usaha-usaha yang memberi faedah kepada pelajar-pelajar

Berdasarkan saranan Profesor Diraja Ungku A. Aziz (1989) dan KPM (1994), menunjukkan pergerakan koperasi sekolah ke arah melahirkan generasi yang seimbang, mapan dan berketrampilan. Nilai-nilai dan prinsip-prinsip yang diamalkan dalam koperasi boleh melahirkan minat pelajar kepada koperasi sekolah terutamanya dalam menerapkan nilai-nilai yang positif kepada pelajar.

1.2 Latar Belakang Kajian

Di Malaysia, koperasi diperkenalkan untuk menyelesaikan masalah petani di luar bandar yang ditindas oleh orang tengah di bawah sistem padi kunca dan masalah keberhutangan di kalangan penjawat awam di bandar. Pada tahun 1922, Pejabat “Sharikat Bersama-sama Kerja Kerana Bantu Membantu” telah ditubuhkan di Taiping, Perak. Dalam tahun yang sama, *Co-operative Societies Enactment 1922* diperkenalkan untuk mengawasi syarikat kerjasama yang kini dikenali sebagai koperasi (Ahmad Marzuki, 2004).

Penubuhan koperasi bertujuan menggalakkan jimat cermat, menolong diri sendiri dan bekerjasama di kalangan mereka yang mempunyai keperluan yang sama.

Berikut ialah tarikh-tarikh penting peristiwa gerakan koperasi di Malaysia:-

Jadual 1.3

Tarikh-tarikh Penting Peristiwa Gerakan Koperasi di Malaysia

Tarikh/Tahun	Turutan Peristiwa
28 Jun 1922	Undang-undang koperasi pertama <i>Co-operative Societies Enactment 1922</i> diluluskan hasil daripada kajian dan beberapa perakuan yang dibuat oleh En. A. Cavendish.
1 Julai 1922	Pejabat Kemajuan Kerjasama ditubuhkan dan diketuai oleh En. A. Cavendish (Pendaftar Pertama).
21 Julai 1922	Syarikat Bekerjasama-sama Jimat Cermat dan Pinjam Wang Pekerja-pekerja Jabatan Pos dan Telekom Berhad didaftarkan.
3 Disember 1923	Syarikat Kampung Tebuk Haji Musa Bekerjasama-sama Dengan Tanggungan Berhad, Parit Buntar, Krian, Perak didaftarkan.
1924	<i>Capt. Noor M. Hashim</i> dilantik sebagai Penolong Pendaftar. (orang melayu pertama)
1935	Enakmen 1922 disemak dan disiarkan sebagai <i>FMS Cap. 97</i> .
1938	Sebanyak 76 koperasi jenis kredit telah ditubuhkan dengan keanggotaan seramai 30,626 orang dan yuran sebanyak RM6,393,100.
1939	Jumlah koperasi ialah 515 buah.
1941-1945	Pergerakan koperasi tidak aktif akibat Perang Dunia Kedua.
1948	<i>Co-operative Societies Enactment 1922</i> dimansuhkan dan diganti dengan <i>Co-operative Societies Ordinance 1948</i> .
1949	<i>Sarawak Co-operative Ordinance 1949</i> diluluskan.
1949	Koperasi Pemborong Malaya (MCWS) ditubuhkan.
1954	Sebanyak 172 koperasi jenis pemasaran telah didaftarkan dengan modal pusingan sebanyak RM10.5 juta.
2 Ogos 1954	Koperasi Insurans se Malaysia (MCIS) telah didaftarkan.

Jadual 1.3 (Sambungan)

Tarikh/Tahun	Turutan Peristiwa
1954	Penubuhan Bank Persatuan Kerjasama. Kemudian ianya bergabung dengan Bank Agung Kampung Bekerjasama Persekutuan Tanah Melayu. Koperasi bank ini kemudiannya dikenali sebagai Bank Kerjasama Rakyat Malaysia Berhad (Bank Rakyat).
1955	Sebanyak 22 koperasi perumahan telah didaftarkan.
1956	Penubuhan Maktab Kerjasama Malaysia (MKM); dan Datuk Abdul Majid b. Haji Mohamed dilantik pengetua yang pertama.
1957	Terdapat 2,243 buah syarikat kerjasama, dengan modal pusingan berjumlah RM74,051,354 dan keahlian seramai 267,685 orang.
1958	Sabah Co-operative Ordinance 1958 diluluskan.
1965	Koperasi Sekolah-sekolah Tamil Kedah Berhad didaftarkan.
1966	Koperasi sekolah mula diperkenalkan.
1971	Kongres Koperasi Malaysia Pertama diadakan dengan matlamat untuk menubuhkan kesatuan koperasi peringkat kebangsaan, tujuannya untuk menyatukan semua koperasi-koperasi dalam satu gerakan yang lebih menyeluruh.
1972	Penubuhan Angkatan Kerjasama Kebangsaan Malaysia (ANGKASA) hasil Kongres Koperasi Malaysia kali kedua.
1975	Penubuhan Lembaga Pertubuhan Peladang (LPP). Serentak dengan itu sebanyak 1,550 buah koperasi asas tani diletakkan di bawah pengawasan LPP.
1976	Penubuhan Lembaga Kemajuan Ikan Malaysia (LKIM) dan sebanyak 76 buah koperasi nelayan diletakkan di bawah pengawasan LKIM.

Jadual 1.3 (Sambungan)

Tarikh/Tahun	Turutan Peristiwa
28 Januari 1982	Pindaan ke atas Ordinan Koperasi 1948 dengan memasukkan prinsip-prinsip koperasi dan penggunaan takrif baru atas istilah-istilah tertentu.
1983	Pelancaran Era Baru Koperasi dengan memperkenalkan empat (4) jenis koperasi baru iaitu KPD, KIK, KPP dan KPN.
1986	Semakan ke atas Ordinan Koperasi 1948 dan dikenali sebagai Akta Koperasi 1948 (Semakan 1983).
1987	Sebanyak 2,913 buah koperasi berdaftar di Malaysia iaitu 2,138 di Semenanjung, 322 di Sabah dan 443 di Sarawak. Jumlah keanggotaan seramai lebih 2.8 juta orang.
1988	Bank Pusat Kerjasama (CCB) disiasat oleh Bank Negara Malaysia kerana masalah pengurusan dan insolven.
Oktober 1990	Hasil siasatan, CCB diletakkan dibawah firma audit yang menjadi penanggung (receiver).
1990	Jabatan Pembangunan Koperasi diletakkan di bawah Kementerian Tanah dan Pembangunan Koperasi.
22 Januari 1993	Jumlah koperasi berdaftar di Malaysia sebanyak 3,028 buah, keanggotaan 3.33 juta orang, modal syer RM1.64 bilion dan aset sebanyak RM6.15 bilion.
4 Februari 1993	Akta Koperasi 1993 mendapat persetujuan di Raja setelah dibentang di persidangan Parlimen.
22 Februari 1994	Akta Koperasi 1993 diterbitkan dalam warta.
September 1995	Akta Koperasi 1993 dikuatkuasakan. Akta Koperasi 1993 dipinda dengan menambah seksyen baru 71A iaitu panduan pembubaran dan penyusunan semula sesebuah koperasi kepada syarikat.

Jadual 1.3 (Sambungan)

Tarikh/Tahun	Turutan Peristiwa
14 Disember 1996	Dengan wujudnya seksyen 71A, satu sejarah tercatat di mana Koperasi Usaha Bersatu Malaysia Berhad (KUBB) telah dibatalkan pendaftarannya untuk menjadikannya koperasi pertama dikorporatkan.
31 Disember 2001	Jumlah koperasi berdaftar di Malaysia sebanyak 4,246 buah, keanggotaan 4.76 juta orang, modal syer RM4.30 bilion dan aset sebanyak RM18.90 bilion.
21 Julai 2002	Hari Koperasi Negara peringkat Kebangsaan kali pertama diadakan di PWTC.
1 Januari 2008	Jabatan Pembangunan Koperasi (JPK) telah ditransformasikan kepada Suruhanjaya Koperasi Malaysia (SKM).

Sumber: SKM (2010)

Gerakan koperasi di Malaysia menunjukkan perkembangan yang positif dan perkembangan ini dapat dilihat apabila kerajaan mengambil langkah memperkenalkan satu dasar iaitu Dasar Koperasi Negara (DKN). Dasar Koperasi Negara (DKN) 2002 - 2010 telah diperkenalkan dengan menggariskan beberapa strategi pelaksanaan untuk membolehkan gerakan koperasi berperanan lebih aktif dalam pembangunan negara bersama-sama sektor awam dan swasta. Di bawah DKN 2002-2010, struktur kepertanggungjawaban pihak berautoriti diperkemaskan di mana semua jenis koperasi telah diletak di bawah satu kementerian dengan satu pihak berautoriti iaitu Suruhanjaya Koperasi Malaysia (SKM). Dasar ini telah berjaya menyediakan persekitaran yang kondusif bagi perkembangan gerakan koperasi secara teratur dan tersusun.

Pelaksanaannya dilakukan melalui program pembangunan perniagaan, akses kepada sumber pembiayaan, penerapan pembudayaan keusahawanan, pengemaskinian perundangan dan peningkatan dalam pengawal seliaan koperasi. Impak daripada pelaksanaan program ini adalah peningkatan dalam pertumbuhan gerakan koperasi, kesejahteraan masyarakat koperasi dan sumbangannya kepada pembangunan negara. Sebagai kesinambungan daripada DKN 2002-2010 kerajaan telah menggubal DKN 2010-2020. Dasar ini lebih memfokuskan dalam menentukan sasaran pencapaian dan pelan pelaksanaan. Memandangkan ianya akan dilaksanakan bagi tempoh yang panjang sehingga 2020, satu mekanisma dinamik telah diwujudkan bagi memastikan pelaksanaan program dan aktiviti bertepatan dengan sasaran dan kajian semula dasar secara berterusan bagi mengambil kira perubahan-perubahan yang berlaku (SKM, 2010).

Menjelang tahun 2020, Malaysia bercita-cita untuk menjadi sebuah negara perindustrian. Untuk merealisasikan wawasan ini, negara amat memerlukan para usahawan yang berkualiti dan berketrampilan. Justeru itu, perlu ada suatu orientasi pendidikan yang menggalakkan keusahawanan sama ada secara langsung atau tidak kepada para pelajar dalam usaha memberi didikan dan galakan awal kepada para pelajar dalam bidang perniagaan dan keusahawanan.

Perkembangan, pembangunan dan pergerakan koperasi sekolah telah dibantu oleh beberapa agensi kerajaan iaitu Suruhanjaya Koperasi Malaysia (SKM) dan Maktab Kerjasama Malaysia (MKM). Badan bukan kerajaan yang bergiat cergas dan diiktiraf oleh kerajaan dalam pergerakan koperasi ialah Angkatan Koperasi Kebangsaan Malaysia Berhad (ANGKASA). Dalam pergerakan koperasi sekolah,

Kementerian Pelajaran Malaysia begitu jelas dalam menggalakkan penubuhan koperasi sekolah di setiap sekolah menengah. Ini terbukti melalui pekeliling KPM iaitu KP(BS/HEP)8586/013Jld.6(40) bertarikh 12 Februari 2008 yang menggariskan ketetapan supaya semua sekolah menengah di negara ini perlu menubuhkan koperasi sekolah sebagai salah satu daripada aktiviti kokurikulum di sekolah serta menjadi ahli ANGKASA.

Suruhanjaya Koperasi Malaysia mensasarkan 100% sekolah menengah mempunyai koperasi sekolah seperti mana yang telah dinyatakan dalam Dasar Koperasi Negara 2011-2020 – Teras IV iaitu memberi penekanan untuk meningkatkan keyakinan masyarakat terhadap gerakan koperasi. Bagi mencapai sasaran ini, kefahaman berkoperasi ditingkatkan melalui:-

- Peningkatan kesedaran, kerjasama dan sokongan pihak majikan atau pemimpin persatuan
- Mempermudahkan urusan penubuhan koperasi
- Penyebaran maklumat yang lebih berkesan melalui media cetak dan elektronik serta agensi kerajaan

Menurut Puan Hajah Armi Binti Zainuddin, Naib Presiden ANGKASA (2010) Malaysia merupakan antara negara yang memiliki model koperasi sekolah yang terbaik. Beberapa buah negara seperti Jepun, India dan Fiji telah mengunjungi ANGKASA untuk mempelajari selok belok tentang gerakan koperasi di negara ini. Kenyataan beliau disokong oleh statistik di bawah yang menunjukkan bilangan

koperasi sekolah yang telah berdaftar dengan pihak Suruhanjaya Koperasi Malaysia sehingga 31 Disember 2010.

Jadual 1.4

Perangkaan Am Koperasi Sekolah Mengikut Negeri Pada 31 Disember 2010

Bil	Negeri	Bil. Koperasi	Jumlah Anggota (orang)	Jumlah Modal Syer/Yuran (RM)	Jumlah Aset (RM)	Perolehan (RM)	Untung/ Rugi (RM)
1.	Johor	238	263,886	2,054,946	31,826,278	36,267,354	7,941,573
2.	Kedah	167	163,993	1,396,832	17,659,304	21,883,764	2,962,572
3.	Kelantan	141	187,612	1,506,614	13,057,438	19,906,020	2,338,019
4.	Melaka	79	78,248	651,531	9,250,172	10,154,809	1,275,963
5.	Negeri Sembilan	115	119,497	959,936	10,671,419	12,104,611	1,825,038
6.	Pahang	178	113,853	1,191,919	14,423,695	15,441,337	1,989,425
7.	Perak	229	162,277	1,777,639	19,869,513	23,682,669	2,872,604
8.	Perlis	28	29,779	170,613	2,787,777	2,560,768	320,674
9.	Pulau Pinang	125	68,541	1,201,591	10,576,101	12,160,312	1,517,218
10.	Sabah	172	146,669	1,232,537	8,296,279	11,006,499	1,279,713
11.	Sarawak	174	209,728	1,299,161	20,680,378	22,858,486	3,659,645
12.	Selangor	251	320,903	3,271,231	20,511,591	21,308,836	2,899,274
13.	Terengganu	140	112,163	1,257,247	12,707,486	19,874,938	2,003,584
14.	Wilayah Persekutuan	98	109,801	944,931	7,881,342	7,784,560	957,302
	Jumlah	2,135	2,086,950	18,916,728	200,198,773	236,994,964	33,842,604

Sumber : SKM (2011)

Berdasarkan jadual di atas, sehingga bulan disember 2010 sebanyak 2,135 buah koperasi sekolah telah berdaftar dengan pihak Suruhanjaya Koperasi Malaysia. Keanggotaannya pula ialah seramai 2,086,950 orang dengan jumlah syer sebanyak RM18,916,728 dan jumlah aset ialah RM200,198,773. Manakala jumlah perolehan pula ialah RM236,994,964 dan jumlah keuntungan sebanyak RM33,842,604.

Statistik ini menunjukkan peranan koperasi sekolah adalah penting kepada ekonomi negara. Jumlah koperasi sekolah, jumlah anggota dan jumlah aset serta syer akan terus meningkat selaras dengan pertumbuhan sekolah menengah di Malaysia. Kejayaan gerakan koperasi sekolah melambangkan hasil pemuafakatan atau kerjasama warga koperasi dalam memenuhi matlamat penubuhan koperasi.

Kementerian Perdagangan Dalam Negeri, Koperasi dan Kepenggunaan (KPDNKK) mendapati gerakan koperasi sekolah boleh memainkan peranan besar dalam mempertahankan imej gerakan koperasi sekolah dan menggerakkan ekonomi negara kerana masyarakat masa kini begitu berminat dengan konsep dan amalan koperasi seperti semangat bekerjasama, berdikari dan tolong menolong antara satu sama lain (Ahmad Marzuki, 2007).

Peranan koperasi sekolah adalah berteraskan kepada nilai-nilai dan prinsip-prinsip koperasi serta matlamat sebenar penubuhan koperasi sekolah. Berikut adalah peranan yang perlu dimainkan oleh koperasi sekolah:-

Jadual 1.5

Peranan Yang Boleh Dimainkan Oleh Koperasi Sekolah

Bil	Peranan	Sumbangannya
1.	Menyebar konsep, falsafah dan amalan gerakan koperasi	Membimbing anggota koperasi sekolah memahami konsep berkoperasi dan menjadi anggota koperasi yang prihatin dan berwawasan
2.	Menanam dan menggalakkan amalan sifat-sifat murni gerakan koperasi	Menyedarkan anggota koperasi sekolah tentang perkara seperti bekerjasama, pemuafakatan, berdikari, amanah, tolong menolong dan sebagainya
3.	Menyesuaikan teori (pembelajaran dalam kelas) dengan praktikal	Membentuk daya fikir kreatif motivasi dan kemahiran anggota koperasi sekolah
4.	Menyediakan kemudahan barangan dan keperluan persekolahan	Mengurangkan kos memperolehi keperluan dan mempermudah proses pembelajaran seharian
5.	Meningkatkan perpaduan rakyat	Memupuk budaya masyarakat yang sihat dan mapan

Sumber : Ahmad Marzuki (2007)

Menurut Tan Sri Muhyiddin Yassin, Timbalan Perdana Menteri (2010) di mana beliau menyatakan bahawa kejayaan koperasi sekolah menyemai budaya keusahawanan di kalangan pelajar di negara ini sudah menarik minat di rantau Asia untuk mencontohinya. Beliau juga turut menyatakan bahawa negara Fiji, India dan Jepun juga berhasrat untuk menubuhkan koperasi sekolah dan mereka telah membuat kajian dan mempelajari selok belok pengurusan koperasi sekolah di bawah penyeliaan Angkatan Koperasi Kebangsaan Malaysia Berhad (ANGKASA). Manakala negara Korea Selatan, Thailand dan Singapura juga telah mengadakan lawatan ke koperasi-koperasi sekolah di Malaysia.

Selain daripada itu, negara Iran sudah menandatangani perjanjian persefahaman (MoU) dengan Malaysia untuk program di bawah koperasi sekolah iaitu Perlancongan Koperasi Sekolah. Usaha-usaha negara tersebut telah menunjukkan keyakinan mereka terhadap organisasi, penubuhan serta pengurusan koperasi sekolah di negara kita yang amat tersusun di bawah kawal selia pihak ANGKASA dan SKM.

Koperasi sekolah akan mencapai matlamatnya apabila setiap anggota mengetahui peranan, hak dan tanggungjawab mereka dan berperanan aktif sebagai anggota. Golongan anggota ini aktif dalam setiap aktiviti yang dijalankan oleh koperasi sekolah dan memberi perkhidmatan secara sukarela tanpa memikirkan ganjaran. Untuk melahirkan golongan anggota ini, setiap anggota perlu melengkapkan diri dengan ilmu berkoperasi. Anggota yang memahami prinsip dan falsafah koperasi akan mempunyai sikap taat setia terhadap koperasi. Oleh itu, dalam berkoperasi kepentingan kumpulan perlu didahului berbanding kepentingan individu (Najmah dan Norhayati, 2010).

Perkembangan koperasi sekolah merupakan pemangkin kepada pembelajaran pelajar di sekolah terutamanya dalam menerapkan nilai-nilai yang tersirat dalam Falsafah Pendidikan Kebangsaan. Aktiviti-aktiviti yang dijalankan oleh koperasi sekolah sama ada berbentuk ekonomi atau pun aktiviti sosial telah berupaya melahirkan pelajar yang bertanggungjawab, berketrampilan dan berilmu pengetahuan, (Ahmad Marzuki, 2004).

ANGKASA sebagai badan puncak gerakan koperasi Malaysia telah memainkan peranan yang cukup besar dalam membangunkan misi kejayaan gerakan koperasi sekolah melalui pengendalian program dan kegiatan yang menggerakkan matlamat gerakan koperasi sekolah secara bersepadu. Peranan ANGKASA dalam membangunkan koperasi sekolah ialah:-

- Memberikan pengetahuan dan pendedahan berkenaan pentadbiran dan pengurusan koperasi seperti falsafah koperasi, nilai dan prinsip koperasi serta tadbir urus baik koperasi
- Memberi khidmat dan senggara yang berterusan melalui program Sistem Keanggotaan Perakaunan dan Perniagaan Koperasi Sekolah (SEKKOP 123)
- Memupuk semangat keusahawanan di kalangan anggota koperasi sekolah melalui kegiatan secara langsung dalam pengurusan perniagaan koperasi seperti pengendalian operasi niaga harian, mengemaskini buku kira-kira, merancang aliran tunai dan sebagainya

Antara aktiviti yang dianjurkan oleh ANGKASA kepada koperasi sekolah ialah seperti berikut:-

(i) Kursus ANGKASA Siri 3

Kursus ini ditawarkan kepada Anggota Lembaga Koperasi (ALK) dan anggota koperasi sekolah yang terdiri daripada kalangan pelajar dengan tujuan memberi pengetahuan asas mengenai pengurusan dan pentadbiran koperasi yang mengandungi lima (5) modul iaitu:

- Jati diri koperasi
- Kaedah simpan kira koperasi sekolah
- Kaedah tadbir urus baik koperasi sekolah
- Penyata kewangan koperasi sekolah
- Hak dan tanggungjawab anggota lembaga koperasi sekolah

(ii) Pelancongan Koperasi Sekolah (PKS)

ANGKASA memperkenalkan program PKS bagi memberikan peluang kepada para pelajar sekolah menjalankan program pelancongan sendiri. Objektif PKS ialah untuk melatih pelajar dalam merancang, mengurus dan melaksanakan projek. Ia juga bertujuan memupuk budaya keusahawanan dan mendedahkan pelajar kepada tokoh-tokoh berjasa dan beberapa fokus subjek. PKS lebih menekankan aspek pembelajaran berbanding matlamat keuntungan. Penekanan pembelajaran yang dimaksudkan ialah melalui konsep:-

- Belajar sambil bekerja (*learning by doing*)
- Melaksanakan sambil belajar (*doing by learning*)
- Pelaksanaan menjadi satu dengan pembelajaran (*doing and learning*)

PKS menekankan konsep hos dan tamu di mana pelajar akan dilatih untuk menjadi hos dan tamu yang baik. ANGKASA melalui khidmat bersepadu para pegawainya memberikan latihan yang secukupnya kepada pelajar-pelajar yang ingin menjalankan PKS berdasarkan modul yang dibangunkan khas sebelum projek lawatan dilaksanakan.

(iii) Sistem Keanggotaan, Perakaunan Dan Perniagaan Koperasi Sekolah (SEKKOP 123)

SEKKOP 123 adalah satu pakej sistem perisian komputer bersepadu yang mempunyai tiga fungsi iaitu pengurusan keanggotaan, perakaunan dan perniagaan koperasi sekolah. Matlamat perkhidmatan SEKKOP 123 ialah untuk meluaskan penggunaan sistem perisian keanggotaan, perakaunan dan perniagaan dengan cara kerja khidmat, senggara dan nasihat berterusan. Secara lebih khusus, objektif SEKKOP adalah seperti berikut:-

- Memberi perkhidmatan berkesan dan memperluaskan penggunaan ketiga-tiga sistem perisian SEKKOP 123 di koperasi sekolah seluruh Malaysia
- Dengan khidmat, senggara dan nasihat berterusan koperasi sekolah boleh mengurus keanggotaan, perakaunan dan perniagaan secara berkompoter
- Memupuk minat keusahawanan dikalangan pelajar melalui kaedah pengurusan kedai koperasi yang sistematik

(iv) Hari Koperasi Sekolah (HKS)

HKS mula disambut sejak tahun 1995 dengan pelbagai program dan aktiviti seperti pertandingan kuiz, petanq, pidato, melukis, menulis esei, berpantun dan sebagainya di peringkat zon, negeri dan kebangsaan. HKS dianjurkan dengan kerjasama Kementerian Pelajaran Malaysia (KPM) dan Suruhanjaya Koperasi Malaysia (SKM). Pelbagai pengiktirafan diadakan seperti Anugerah Koperasi Sekolah Terbaik, Peserta Terbaik Pertandingan Kuiz dan Anugerah Cemerlang Guru Koperasi Sekolah. Di

antara hadiah menarik ialah lawatan ke luar negara dan pemberian hadiah set komputer.

Mulai tahun 2006, Perayaan HKS berubah kepada cara yang lebih bermakna dengan sambutan di peringkat sekolah-sekolah yang mana ianya dapat memberi peluang kepada lebih ramai warga sekolah yang terdiri daripada pelajar, guru, Persatuan Ibu Bapa dan Guru serta masyarakat setempat. Sebagai inisiatif galakan kepada pelajar-pelajar, ANGKASA memberikan hadiah lawatan ke luar negara kepada koperasi sekolah yang berjaya dipilih sebagai koperasi sekolah 6 bintang. Pada tahun 2006, tiga orang pelajar dan seorang guru koperasi sekolah yang berjaya dibawa melawat ke Korea Selatan manakala tahun 2007, enam orang pelajar dan dua orang guru berpeluang ke China dan Vietnam.

(v) Program ICT Koperator Muda

ANGKASA menganjurkan Program ICT kepada pelajar-pelajar lepasan sekolah atau Koperator Muda yang bertujuan untuk memberi pengetahuan dan kemahiran dalam bidang ICT. Program ini merupakan sumbangan ANGKASA kepada masyarakat ke arah mencapai hasrat dan wawasan kerajaan. Bagi tahun kewangan 2007/2008 seramai 38 koperator muda telah diberi latihan.

(vi) Petanq

ANGKASA menganjurkan kursus dan bengkel permainan Petanq kepada pelajar-pelajar sekolah. Di samping itu, pertandingan Petanq di peringkat negeri dan kebangsaan turut diadakan pada setiap tahun (Hasnan, 2008).

Angkatan Koperasi Kebangsaan Malaysia Berhad (ANGKASA) menyediakan peruntukan RM7 juta untuk menjalankan pelbagai kursus bagi mengembangkan budaya perniagaan dan berkoperasi di sekolah. Presiden Angkasa, Prof. Datuk Dr. Mohd. Ali Baharum (2010) berkata, peruntukan yang besar itu bertujuan mewujudkan budaya berkoperasi serta membentuk daya kreatif dan inovatif di kalangan pelajar. Beliau juga menyatakan bahawa kewujudan koperasi sekolah bukan sekadar untuk memenuhi aktiviti kokurikulum tetapi ia mampu melahirkan bakal pemimpin yang cemerlang dan kompetitif.

Peranan Maktab Kerjasama Malaysia (MKM) juga penting dalam gerakan koperasi sekolah. MKM berperanan memberi latihan dan pendidikan koperasi secara formal, menyebarkan maklumat dan memberi khidmat nasihat kepada Ahli Lembaga Koperasi (ALK), Jawatankuasa Audit Dalaman (JAD) dan anggota-anggota koperasi sekolah. Peranan ini dilaksanakan untuk meningkatkan kemahiran, kecekapan, keberkesanan pentadbiran dan pengurusan koperasi. Untuk mencapai matlamat ini MKM sentiasa mengedarkan takwim tahunan berkaitan dengan kursus pendidikan koperasi. Perpustakaan atau pusat sumber MKM merupakan sumber pengetahuan koperasi dan memberi peluang kepada pemimpin-pemimpin koperasi meningkatkan ilmu pentadbiran dan pengurusan koperasi berdasarkan bahan-bahan dari dalam dan

luar negeri. Kemudahan ini memberi peluang kepada pemimpin koperasi sekolah yang sentiasa berusaha mengembang dan membangunkan koperasi mereka.

MKM juga mempunyai Bahagian Khidmat Nasihat Koperasi yang menyediakan perkhidmatan perundingan untuk koperasi-koperasi yang menghadapi pelbagai masalah terutamanya pentadbiran koperasi. Selain itu MKM juga menjalankan penyelidikan dan kajian ilmiah berkaitan dengan koperasi sekolah. Pada tahun 1990 MKM telah membuat kajian dan penyelidikan tentang gerakan koperasi sekolah. Hasil kajian ini membolehkan koperasi sekolah menyusun strategi perancangan kegiatan koperasi dan meningkatkan kefahaman di kalangan guru koperasi berkaitan dengan pentadbiran koperasi yang telus (Ahmad Marzuki, 2004).

Pendaftaran SKM (2010) Suruhanjaya Koperasi Malaysia (SKM) memainkan peranan yang penting dan bertanggungjawab dalam urusan penubuhan dan pendaftaran sesebuah koperasi. Bagi melaksanakan tanggungjawab tersebut, SKM telah melakukan pelbagai inisiatif seperti memudahkan urusan penubuhan koperasi iaitu melalui perkhidmatan atas talian, memberi tunjuk ajar dan pandangan berkenaan urusan penubuhan koperasi sekolah dari awal hingga akhir, mewujudkan pejabat SKM di setiap wilayah di seluruh negeri bagi memudahkan pihak sekolah berhubung dengan pegawai SKM serta membantu koperasi sekolah yang ditubuhkan berkenaan dengan cara mendaftarkan koperasi terutamanya undang-undang kecil koperasi.

SKM menyediakan bantuan pembangunan kepada koperasi sekolah seperti bantuan asas, bantuan penstrukturan, bantuan penyelidikan dan pembangunan,

bantuan pengukuhan atau pemantapan dan bantuan pemasaran. Selain itu, SKM turut mengadakan pelbagai bentuk program pendidikan koperasi bagi memastikan koperator sekolah memiliki ilmu pengetahuan koperasi yang tinggi. Program pendidikan diadakan bagi memastikan koperator sekolah memahami jati diri, tadbir urus koperasi, hak dan tanggungjawab Ahli Lembaga Koperasi (ALK), perundangan dan pengetahuan kewangan yang baik. SKM juga menjalin kerjasama dengan MKM, ANGKASA dan KPM bagi menjayakan program untuk koperasi sekolah seperti kursus wajib, seminar, bengkel dan forum.

Dari segi penyeliaan pula, SKM melaksanakan penyeliaan terhadap semua koperasi sekolah melalui lawatan yang berterusan oleh pegawai SKM yang berwibawa, mengemaskini sistem perundangan koperasi iaitu Akta Koperasi 1993, garis panduan penyeliaan koperasi dan peraturan-peraturan koperasi sebagai panduan kepada koperasi dalam menjalankan aktivitinya selaras dengan peruntukan undang-undang, memastikan tiadanya penyelewengan, salah laku dan kebocoran dalam tadbir urus koperasi sekolah. Sekiranya didapati wujud gejala tidak sihat, SKM mengambil tindakan proaktif bagi mengekang gejala tersebut.

SKM melalui Jawatankuasa Kumpulan Wang Amanah Pembangunan Koperasi telah memperuntukkan perbelanjaan kepada ANGKASA bagi membiayai program dan aktiviti pembangunan koperasi sekolah. SKM melalui Jawatankuasa Kumpulan Wang Amanah Pendidikan Koperasi pula telah memperuntukkan perbelanjaan kepada MKM bagi membiayai program dan aktiviti pendidikan koperasi sekolah. Selain dari itu, SKM turut bekerjasama dengan KPM dan ANGKASA dalam menganjurkan Hari Koperasi Sekolah terutamanya dari segi kewangan.

Oleh itu, jelaslah bahawa ANGKASA, MKM dan SKM mempunyai peranan yang penting dalam pembangunan gerakan koperasi sekolah di Malaysia. Koperasi sekolah merupakan salah satu kegiatan kokurikulum di sekolah menengah di mana melalui penerapan nilai-nilai demokrasi, kepimpinan dan semangat keusahawanan dapat dipupuk dalam diri para pelajar bagi membina sahsiah yang cemerlang. Berdasarkan kenyataan-kenyataan di atas, pengkaji merasakan perlu dalam mengenalpasti sejauhmana penglibatan pelajar dalam aktiviti-aktiviti yang dianjurkan oleh koperasi sekolah dapat memupuk ciri-ciri keusahawanan di kalangan pelajar, pengetahuan dalam bidang keusahawanan, kemahiran dalam bidang keusahawanan dan sikap pelajar dalam bidang keusahawanan.

Anggota merupakan teras kepada penubuhan sesebuah koperasi. Oleh itu amat penting bagi seseorang anggota memainkan peranan mereka bagi memastikan penubuhan koperasi sekolah tersebut mencapai matlamat penubuhannya. Walau bagaimanapun melihat kepada senario koperasi di negara ini, masih ramai anggota koperasi yang tidak mahu melibatkan diri dalam perjalanan sesebuah koperasi. Mereka hanya lebih suka untuk menerima pulangan daripada terlibat secara langsung dalam pengurusan koperasi. Ini disebabkan oleh ketidakfahaman anggota terhadap prinsip dan falsafah berkoperasi (Hayati, et al., 2008).

Menurut Zazali (2002) dalam Kertas Program Pembangunan Koperasi Sekolah dalam Rancangan Malaysia ke-7 oleh Suruhanjaya Koperasi Malaysia telah mengutarakan beberapa isu dan permasalahan koperasi sekolah untuk perhatian pembuat dasar. Masalah utama yang dihadapi oleh kebanyakan koperasi sekolah ialah ada di antara koperasi sekolah yang berfokus kepada keuntungan perniagaan dan melupakan hasrat dan konsep koperasi sekolah seperti memupuk nilai-nilai mulia mengikut falsafah koperasi. Keghairahan ini atas dasar meningkatkan keuntungan dari tahun ke setahun hingga aktiviti mencapai peringkat memohon saham-saham terbitan dan tidak kurang juga berlaku penyelewengan dalam urus niaga koperasi sekolah di mana pelajar-pelajar menjadi mangsa. Pelajar-pelajar juga kurang didedahkan dengan amalan pengurusan dan pengendalian koperasi serta teknik-teknik pengurusan perniagaan. Pengurusan lebih banyak terletak di tangan guru-guru.

Timbul istilah “*one-man show*” dalam pengurusan koperasi yang merugikan para pelajar. Keadaan ini telah menyimpang dari tujuan sebenar koperasi sekolah ditubuhkan.

Dato’ Haji Mohd Ghazali Ab Rahman, Pengarah Bahagian Kokurikulum Dan Kesenian, KPM (2010) menyatakan pengendalian koperasi sekolah oleh guru-guru yang kurang mempunyai pengetahuan dan kemahiran dalam bidang koperasi akan menyebabkan koperasi sekolah tidak dapat memanfaatkan kebaikan-kebaikan berkoperasi kepada para pelajar. Aktiviti-aktiviti keusahawanan tidak dapat dijalankan seperti mana yang disarankan oleh pihak KPM, SKM dan pihak ANGKASA. Ini menyebabkan pelajar tidak dapat terlibat secara langsung dalam aktiviti yang banyak memberi manfaat dan kebaikan kepada mereka.

Manakala menurut Pn. Hajah Armi Haji Zainudin, Naib Presiden ANGKASA (2010) penyertaan bilangan sekolah dalam Sambutan Hari Koperasi Sekolah (HKS) tidak mencapai sasaran 100% penyertaan daripada seluruh sekolah menengah di Malaysia. Pada tahun 2009 jumlah penyertaan sekolah dalam aktiviti sambutan HKS adalah sebanyak 1,149 (64%) manakala pada tahun 2010 pula ialah sebanyak 1,326 (71%). Manakala bagi program Pelancongan Koperasi Sekolah (PKS) pula, bilangan koperasi sekolah yang telah menyertai program ini ialah sebanyak 159 buah sekolah pada tahun 2009 dan 200 buah sekolah pada tahun 2010. Bilangan pelajar yang terlibat secara langsung dalam program PKS ini dalam tempoh masa Julai 2009 hingga Jun 2010 ialah seramai 17,311 orang. Penglibatan pelajar dalam aktiviti-aktiviti tersebut sememangnya mempunyai banyak kebaikan kepada para pelajar dari segi ilmu pengetahuan, kemahiran dan sikap pelajar terhadap bidang keusahawanan.

Melihat kepada permasalahan ini, pengkaji merasakan perlu untuk mengkaji penglibatan pelajar dalam aktiviti-aktiviti yang dianjurkan oleh koperasi sekolah dalam memupuk ciri-ciri keusahawanan, pengetahuan, kemahiran dan sikap pelajar dalam bidang keusahawanan. Dengan gabungan dan jalinan yang terbentuk di antara Kementerian Pelajaran Malaysia, Suruhanjaya Koperasi Malaysia, MKM dan ANGKASA dengan koperasi sekolah, pelbagai program pembangunan dapat dirangka bagi manfaat bersama. Dalam jangka masa panjang ianya dapat memberi impak dan pulangan yang baik kepada semua pihak terutamanya pelajar.

1.4 Kerangka Teori

1.4.1 Teori Tindakan Bertujuan (Theory of Reasoned Action-TORA)

Fishben dan Ajzen (1980) memulakan teori dengan premis bahawa sikap terhadap tingkah laku bermula dengan kepercayaan tentang kesan tingkah laku tersebut. Oleh demikian, sikap merupakan penentu kepada sesuatu bentuk tingkah laku. Secara tradisional, pengukuran sikap dapat diukur daripada sikap seseorang terhadap sesuatu objek atau peristiwa. Contohnya sikap terhadap keusahawanan. Mereka memfokuskan tentang sikap terhadap tingkah laku yang boleh dijangkakan seperti melibatkan diri dalam aktiviti keusahawanan. Namun menurut ahli psikologis, satu cara yang paling mudah untuk mengetahui sama ada seseorang mahu melakukan sesuatu ialah dengan bertanya hasrat atau keinginannya. Bagaimanapun, tidak semua hasrat atau niat dapat ditunaikan. Korelasi antara tingkah laku sebenar dengan hasrat bergantung kepada faktor-faktor tertentu seperti sejauh mana khususnya niat tersebut, jangka waktu antara niat dengan tindakan tersebut dan kebolehan individu melakukan apa yang ingin dilakukannya.

Ajzen dan Fishbein (1980) memutuskan bahawa sikap dan tingkahlaku mengandungi empat elemen iaitu tindakan yang khusus, sasaran sesuatu tindakan tersebut dilakukan, konteks di mana tindakan tersebut dilakukan dan waktu tindakan tersebut dilakukan. Teori ini adalah berdasarkan andaian bahawa sikap seseorang akan terbentuk daripada kepercayaan tentang ciri-ciri dan tanggapannya terhadap ciri tersebut. Teori ini mengandungi beberapa pembolehubah. Pembolehubah tersebut adalah keazaman atau kemahuan tingkah laku, niat melakukan tingkah laku tersebut,

sikap terhadap tingkah laku tersebut, nilai kepercayaan seseorang terhadap tanggapan orang lain terhadap apa yang perlu dilakukannya dan dorongan untuk memenuhi jangkaan orang lain. Kesan kepada tingkah laku ini mungkin bersifat utilitarian, iaitu pengalaman terhadap ganjaran dan dendaan atau bersifat nomatif iaitu persepsi orang lain bagi membenarkan tingkah laku ataupun tidak.

1.4.2 Teori Tingkah Laku Terancang (Theory of Planned Behavior)

Teori Tingkah Laku Terancang adalah urutan kepada Teori Tindakan Bertujuan iaitu mengambil kira kawalan ke atas tingkah laku yang dilihat. Menurut teori ini, seseorang hanya akan melaksanakan niatnya apabila dia merasakan mampu mengawal pelaksanaan tindakan tersebut. Kawalan yang dirasakannya itu adalah pelbagai mengikut persepsi kesukaran melakukan tingkah laku tersebut. Persepsi ini adalah berdasarkan refleksi pengalaman seseorang dan juga halangan atau rintangan bagi melakukan tingkah laku tersebut.

Ajzen (1980) menyimpulkan bahawa, kepentingan kawalan yang dirasakan dalam menentukan hubungan antara sikap dan tingkah laku telah dibuktikan dalam beberapa kajian empirikal. Kedua-dua teori ini mengandaikan tingkah laku adalah hasil daripada keputusan yang disedari untuk bertindak mengikut perlakuan tertentu. Sebagai contoh, apabila seseorang perlu membuat pilihan antara dua bentuk perlakuan maka beliau akan memproses maklumat tentang perlakuan tersebut. Beliau akan mengambil kira ciri objek atau situasi, sikap yang sesuai dengan perlakuan tersebut dan keburukan serta kebaikan atas perlakuan tersebut. Semuanya akan diproses secara

kognitif. Namun terdapat juga tingkah laku yang dilakukan secara spontan. Keadaan ini berlaku apabila motivasi dan tahap kesedaran adalah rendah.

Kajian ini menyokong hipotesis iaitu pelajar-pelajar yang mempunyai minat dan motivasi yang tinggi akan menunjukkan sikap yang positif untuk melibatkan diri secara langsung dalam aktiviti keusahawanan yang dianjurkan melalui aktiviti di koperasi sekolah. Tingkah laku ini menunjukkan para pelajar terdorong untuk menambahkan ilmu pengetahuan dan kemahiran mereka dalam bidang keusahawanan. Tingkah laku ini juga secara tidak langsung menunjukkan tindakan yang dilakukan adalah bertujuan dan terancang.

1.5 Kerangka Konseptual Kajian

Pelajar-pelajar generasi sekarang diibaratkan sebagai tiang negara kerana merekalah pewaris kepada generasi akan datang. Oleh itu, pelajar-pelajar sekolah semestinya diberikan bimbingan di dalam sistem pendidikan supaya mereka akan menjadi masyarakat yang berakhlak mulia, berdedikasi, jujur, berdisiplin dan bertanggungjawab. Pengetahuan dan bimbingan dalam sistem pendidikan boleh diperolehi secara formal iaitu melalui kurikulum atau secara tidak formal dengan perlaksanaan kegiatan kokurikulum dan antara kegiatan kokurikulum yang diktiraf oleh sistem pendidikan ialah aktiviti koperasi sekolah (Asmawati, 2002).

Pendidikan keusahawanan yang berkesan di sekolah boleh memastikan dan membentuk pelajar yang mempunyai potensi atau ciri-ciri keusahawanan untuk

menjadi usahawan (Nor Aishah, 2000). Banyak sifat-sifat dan ciri-ciri keusahawanan yang boleh dipupuk dalam diri melalui pembelajaran dan melalui pengalaman pelajar di sekolah. Persekitaran sekolah juga memainkan peranan yang penting dalam memupuk sifat-sifat keusahawanan ini (Asmawati, 2002). Beliau juga mendapati bahawa pengetahuan dan kemahiran sangat penting bagi mereka yang memilih kerjaya dalam bidang keusahawanan. Pelajar-pelajar digalakkan untuk menimba sebanyak mungkin pengetahuan dan kemahiran keusahawanan semasa berada di sekolah agar dapat digunakan pada masa hadapan. Ab Aziz (2010) pula menyatakan bahawa kemahiran boleh dipelajari daripada pembelajaran. Usahawan boleh mendapatkan kemahiran-kemahiran asas keusahawanan dari pembelajaran atau pendidikan.

situasi. Aspek yang penting dalam sikap ialah sifat-sifat atau ciri-ciri perasaan atau emosi yang dialami oleh seseorang yang akan melahirkan kecenderungan terhadap sesuatu tingkahlaku. Kajian oleh Asmawati (2002) juga mendapati bahawa sikap adalah suatu konsep yang boleh dipelajari atau dipengaruhi dan ia dapat membantu fikiran, perasaan dan tingkahlaku terhadap sesuatu perkara atau peristiwa yang berkaitan.

Daripada perbincangan di atas, kesimpulannya ialah terdapat empat pembolehubah yang digunakan dalam kajian ini iaitu pemupukan ciri-ciri keusahawanan, pengetahuan keusahawanan, kemahiran keusahawanan dan sikap pelajar dalam bidang keusahawanan. Kajian ini bertujuan untuk mengenalpasti sama ada terdapat hubungan di antara pemupukan ciri-ciri keusahawanan, pengetahuan

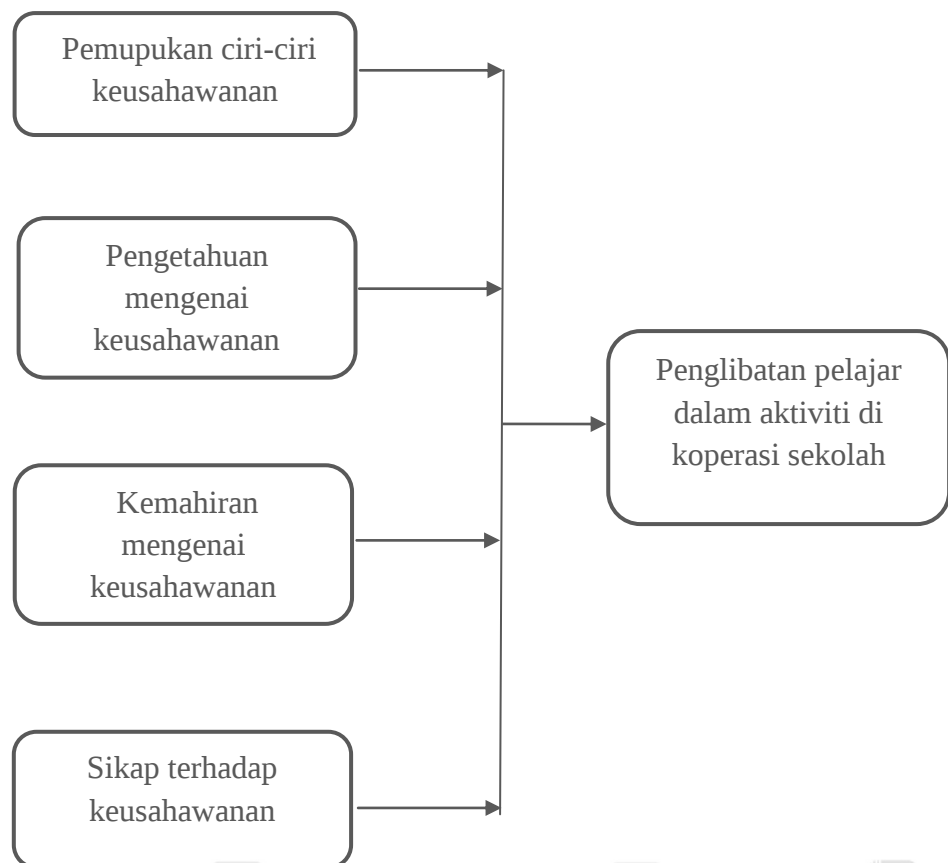

keusahawanan, kemahiran keusahawanan dan sikap pelajar terhadap keusahawanan dengan penglibatan pelajar dalam aktiviti di koperasi sekolah.

Rajah 1.1 di bawah menggambarkan kerangka konseptual kajian ini secara menyeluruh. Kerangka konseptual kajian menunjukkan bahawa penglibatan pelajar dalam aktiviti koperasi sekolah mempunyai hubungan dalam memupuk ciri-ciri keusahawanan, pengetahuan pelajar mengenai keusahawanan, kemahiran pelajar dalam bidang keusahawanan dan sikap pelajar dalam bidang keusahawanan. Pembolehubah tak bersandar ialah pemupukan ciri-ciri keusahawanan, pengetahuan, kemahiran pelajar dan sikap pelajar terhadap bidang keusahawanan. Manakala pembolehubah bersandar ialah penglibatan pelajar dalam aktiviti koperasi sekolah. Anak panah dalam rajah menggambarkan adanya hubungan pembolehubah tak

Pembolehubah tak bersandar

Pembolehubah bersandar

Rajah 1.1
Kerangka Konseptual Kajian

1.6 Objektif Kajian

Matlamat utama kajian ini ialah:-

- 1.6.1 Mengenalpasti sama ada terdapat perbezaan di antara pemupukan ciri-ciri keusahawanan, pengetahuan keusahawanan, kemahiran keusahawanan dan sikap pelajar terhadap keusahawanan berdasarkan jantina.

1.6.2 Mengenalpasti sama ada terdapat perbezaan di antara pemupukan ciri-ciri keusahawanan, pengetahuan keusahawanan, kemahiran keusahawanan dan sikap pelajar terhadap keusahawanan berdasarkan bangsa.

1.6.3 Mengenalpasti sama ada terdapat perbezaan di antara pemupukan ciri-ciri keusahawanan, pengetahuan keusahawanan, kemahiran keusahawanan dan sikap pelajar terhadap keusahawanan berdasarkan aliran pengajian.

1.6.4 Mengenalpasti sama ada terdapat hubungan di antara pemupukan ciri-ciri keusahawanan dengan penglibatan pelajar dalam aktiviti di koperasi sekolah.

1.6.5 Mengenalpasti sama ada terdapat hubungan di antara pengetahuan pelajar mengenai keusahawanan dengan penglibatan pelajar dalam aktiviti di koperasi sekolah.

1.6.6 Mengenalpasti sama ada terdapat hubungan di antara kemahiran pelajar mengenai keusahawanan dengan penglibatan pelajar dalam aktiviti di koperasi sekolah.

1.6.7 Mengenalpasti sama ada terdapat hubungan di antara sikap pelajar terhadap keusahawanan dengan penglibatan pelajar dalam aktiviti di koperasi sekolah.

1.6.8 Mengenalpasti sama ada terdapat perbezaan di antara pemupukan ciri-ciri keusahawanan, pengetahuan keusahawanan, kemahiran keusahawanan dan

sikap pelajar terhadap keusahawanan dengan penglibatan pelajar dalam aktiviti di koperasi sekolah.

1.7 Soalan Kajian

1.7.1 Adakah terdapat perbezaan yang signifikan di antara pemupukan ciri-ciri keusahawanan, pengetahuan keusahawanan, kemahiran keusahawanan dan sikap pelajar terhadap keusahawanan berdasarkan jantina?

1.7.2 Adakah terdapat perbezaan yang signifikan di antara pemupukan ciri-ciri keusahawanan, pengetahuan keusahawanan, kemahiran keusahawanan dan sikap pelajar terhadap keusahawanan berdasarkan bangsa?

1.7.3 Adakah terdapat perbezaan yang signifikan di antara pemupukan ciri-ciri keusahawanan, pengetahuan keusahawanan, kemahiran keusahawanan dan sikap pelajar terhadap keusahawanan berdasarkan aliran pengajian?

1.7.4 Adakah terdapat hubungan yang signifikan di antara pemupukan ciri-ciri keusahawanan dengan penglibatan pelajar dalam aktiviti di koperasi sekolah?

1.7.5 Adakah terdapat hubungan yang signifikan di antara pengetahuan pelajar mengenai keusahawanan dengan penglibatan pelajar dalam aktiviti di koperasi sekolah?

- 1.7.6 Adakah terdapat hubungan yang signifikan di antara kemahiran pelajar mengenai keusahawanan dengan penglibatan pelajar dalam aktiviti di koperasi sekolah?
- 1.7.7 Adakah terdapat hubungan yang signifikan di antara sikap pelajar terhadap keusahawanan dengan penglibatan pelajar dalam aktiviti di koperasi sekolah?
- 1.7.8 Adakah terdapat perbezaan yang signifikan di antara pemupukan ciri-ciri keusahawanan, pengetahuan keusahawanan, kemahiran keusahawanan dan sikap pelajar terhadap keusahawanan dengan penglibatan pelajar dalam aktiviti di koperasi sekolah.

1.8 Hipotesis

Berdasarkan persoalan kajian ke-4, ke-5, ke-6 dan ke-7 hipotesis nul yang digunakan adalah seperti berikut:

- Ho1 - Tidak terdapat hubungan yang signifikan di antara pemupukan ciri-ciri keusahawanan dengan penglibatan pelajar dalam aktiviti di koperasi sekolah.
- Ho2 - Tidak terdapat hubungan yang signifikan di antara pengetahuan pelajar mengenai keusahawanan dengan penglibatan pelajar dalam aktiviti di koperasi sekolah.

- Ho3 - Tidak terdapat hubungan yang signifikan di antara kemahiran pelajar mengenai keusahawanan dengan penglibatan pelajar dalam aktiviti di koperasi sekolah.
- Ho4 - Tidak terdapat hubungan yang signifikan di antara sikap pelajar terhadap keusahawanan dengan penglibatan pelajar dalam aktiviti di koperasi sekolah.

1.9 Kepentingan Kajian

1.9.1 Kepentingan Kepada Pelajar

Hasil kajian ini diharapkan dapat memberi kesedaran kepada pelajar betapa pentingnya penglibatan mereka dalam aktiviti di koperasi sekolah. Para pelajar bukan sahaja dapat menambahkan ilmu pengetahuan dan kemahiran dalam perniagaan dan keusahawanan malah mereka juga dapat mengaplikasikan nilai-nilai murni dan positif dalam kehidupan seharian.

1.9.2 Kepentingan Kepada Sekolah

Membantu pihak pentadbiran dan pengurusan sekolah dalam mengenalpasti strategi dari semasa ke semasa bagi memantapkan lagi pengurusan koperasi sekolah agar lebih bersifat demokratik, adil, saksama dan telus. Pihak Pengurusan sekolah juga diharapkan dapat memberi sokongan yang padu kepada gerakan koperasi sekolah

dalam mencapai matlamat sebenar penubuhan koperasi sekolah. Selain dari itu, pihak pengurusan dan pentadbiran koperasi sekolah juga perlu meneruskan kerjasama yang berterusan dengan SKM, MKM dan ANGKASA bagi memastikan anggotanya terus unggul dan mantap.

1.9.3 Kepentingan Kepada Kementerian Pelajaran Malaysia

Hasil kajian ini juga diharapkan mendapat perhatian daripada pihak Kementerian Pelajaran Malaysia agar mempertingkatkan lagi galakan kepada koperasi sekolah terutamanya dari segi kecemerlangan koperasi sekolah di Malaysia. Selain itu, dapatan kajian diharapkan dapat dijadikan garis panduan kepada Kementerian Pelajaran Malaysia dalam membuat dasar bagi menggalakkan lagi perkembangan koperasi sekolah dan seterusnya meningkatkan lagi penglibatan pelajar dalam aktiviti keusahawanan di koperasi sekolah.

1.9.4 Kepentingan Kepada Pihak ANGKASA, MKM dan SKM

Kajian ini juga diharapkan mendapat perhatian dan tindakan pihak ANGKASA, MKM dan SKM agar dapat menyusun dan merangka strategi dan program-program yang berbentuk pendidikan, pembangunan dan khidmat senggara kepada koperasi sekolah agar hala tuju koperasi sekolah mencapai sasarannya.

1.10 Definisi Istilah

1.10.1 Penglibatan

Penglibatan merujuk kepada satu set tingkah laku berdasarkan arahan-arahan yang dikeluarkan oleh pihak atasan atau pihak berwajib. Penglibatan dilihat sebagai sejauh manakah seseorang dapat menjalankan sesuatu tugas atau perkara yang diberikan atau diamanahkan kepadanya. Menurut Lipham dan Hoeh (1974) penglibatan merujuk kepada sejauh manakah sifat aktif, pasif, agresif dan pesimis yang diamalkan oleh seseorang terhadap sesuatu tugas atau tanggungjawab yang diberikan. Dalam kajian ini penglibatan merujuk kepada penglibatan pelajar dalam aktiviti-aktiviti yang dianjurkan oleh koperasi sekolah.

1.10.2 Pelajar

Mengikut Kamus Dewan edisi keempat (2005) mentakrifkan pelajar sebagai murid atau penuntut. Pelajar boleh dirujuk sebagai individu yang mempunyai tanggungjawab terhadap ilmu. Dalam kajian ini, pelajar yang dimaksudkan ialah pelajar yang menjadi Ahli Lembaga Koperasi di sepuluh buah sekolah menengah yang terpilih di negeri Kelantan.

1.10.3 Aktiviti

Dalam kajian ini, aktiviti merujuk kepada program atau kursus yang dianjurkan oleh koperasi sekolah yang memerlukan penglibatan pelajar. Antara aktiviti yang

dijalankan di koperasi sekolah ialah perkhidmatan jualan runcit, fotostat, binding dan lain-lain. Koperasi sekolah juga menjalankan aktiviti melalui kursus-kursus anjuran ANGKASA seperti kursus siri 3 (kursus pengurusan dan pentadbiran koperasi sekolah), kursus pengurusan kedai koperasi sekolah, kursus Pelancongan Koperasi Sekolah (PKS) - hos dan tamu, kursus tatacara pengurusan mesyuarat dan minit koperasi sekolah, kursus asas permainan petanq dan kursus keterampilan bertutur (KKB) koperasi sekolah. Selain itu, koperasi sekolah juga menganjurkan aktiviti tahunan iaitu sambutan Hari Koperasi Sekolah.

1.10.4 Keusahawanan

Mengikut Kamus Dewan edisi keempat (2005) keusahawanan ialah segala yang berkaitan dengan usahawan ataupun kegiatan dan kemahiran usahawan. Menurut Sexton & Bowman-Upton (1991) telah mendefinisikan keusahawanan (entrepreneurship) sebagai *“A process of identifying opportunities in the market place, marshaling the resources to pursue those opportunities and committing the actions and resources necessary to exploit the opportunities for long term personal gain”*. Menurut Pride, Hughes dan Kapoor (1988) keusahawanan adalah suatu bentuk perniagaan yang dimiliki secara berasingan oleh seseorang yang beroperasi untuk tujuan memperoleh keuntungan.

Stevenson, Roberts & Grousbeck (1989) dalam Ab Aziz (2010) telah memberi definisi keusahawanan sebagai kesediaan untuk merebut peluang tanpa mengambil kira sumber semasa dalam kawalan. Dolingger (1995) pula mendefinisikan keusahawanan adalah pembentukan syarikat ekonomi yang inovatif bagi tujuan

keuntungan atau perkembangan serta kesediaan untuk berhadapan dengan risiko dan ketidakpastian. Keusahawanan merupakan suatu bentuk disiplin yang menjadikan tonggak kepada pembangunan dan pertumbuhan ekonomi sesebuah negara, juga merupakan aktiviti yang menggerakkan dan merangsang kejayaan serta peningkatan di dalam pembangunan ekonomi (Ab. Aziz & Zakaria, 2004). Robert Histrich (1985) dalam Nor Aishah (2002) pula, mendefinisikan keusahawanan adalah proses menghasilkan sesuatu yang berbeza dan bernilai dengan menumpukan usaha dan tenaga yang diperlukan, menanggung risiko kewangan, psikologi dan sosial serta menerima ganjaran dalam bentuk kewangan dan kepuasan diri.

Umumnya definisi-definisi di atas mempunyai kaitan yang rapat dengan usaha-usaha pembentukan, perubahan dan pembangunan bagi mewujudkan kombinasi baru dalam melaksanakan aktiviti yang berkaitan dengannya. Dalam konteks kajian ini, keusahawanan ialah merujuk kepada salah satu bidang yang perlu diceburi oleh pelajar setelah tamat sesi persekolahan dan bidang ini dapat dipelajari semasa berada di sekolah melalui koperasi sekolah.

1.10.5 Koperasi

Mengikut Kamus Dewan edisi keempat (2005) koperasi bermaksud kerjasama. Manakala mengikut Seksyen 4, Akta Koperasi 1993, koperasi didefinisikan sebagai suatu pertubuhan yang terdiri daripada beberapa individu dan matlamatnya adalah untuk meningkatkan ekonomi anggotanya mengikut prinsip-prinsip koperasi.

Mengikut Kenyataan Jati Diri, Manchester, United Kingdom pada 24 September 1995, Koperasi didefinisikan sebagai satu pertubuhan manusia berautonomi di mana anggotanya bersatu secara sukarela demi mencapai kepentingan bersama dan aspirasi bersama di dalam bidang ekonomi, sosial dan budaya melalui suatu badan yang dimiliki bersama dan terkawal secara demokrasi.

Tokoh Koperasi Negara iaitu Profesor Diraja Ungku A. Aziz, mendefinisikan koperasi sebagai satu kaedah menguruskan kegiatan ekonomi dengan cara tolong menolong, bergotong-royong atau bekerja bersama-sama demi manfaat bersama.

Berasaskan definisi mengikut Akta Koperasi 1993, kenyataan Jati Diri 1995 dan takrifan Profesor Diraja Ungku A. Aziz sesungguhnya amalan bekerjasama dan saling memerlukan antara satu sama lain merupakan intipati perkembangan koperasi di dunia. Maka gerakan koperasi adalah berbeza dengan lain-lain organisasi terutamanya korporat kerana gerakan koperasi bergerak di atas landasannya sendiri dan keuntungan bukannya matlamat utama.

1.10.6 Koperasi Sekolah

Koperasi sekolah merupakan satu badan berkanun yang didaftarkan di bawah Akta Koperasi 1993 yang beroperasi di dalam lingkungan kawasan sekolah yang anggotanya terdiri daripada pelajar, guru-guru dan kakitangan sekolah.

1.11 Batasan Kajian

1.11.1 Sampel kajian terbatas kepada Ahli Lembaga Koperasi di sepuluh buah sekolah menengah yang terpilih di negeri Kelantan.

1.11.2 Skop kajian hanya menumpukan kepada beberapa aspek sahaja iaitu ciri-ciri, pengetahuan, kemahiran dan sikap pelajar terhadap bidang keusahawanan.

1.12 Rumusan

Berdasarkan pernyataan permasalahan, tujuan kajian dan objektif kajian dapat

menerangkan dan memberi gambaran yang jelas tentang apa yang ingin pengkaji sampaikan dan hasilnya adalah bertepatan dengan objektif kajian.

